

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Kulturbyrån, U3

Beslutande
Minister
Annika Hambrudd

Föredragande
Specialsakkunnig
Anneli Sundkvist

Justerat
Omedelbart

Nr 39

Tillstånd för arkeologisk undersökning av fast
fornlämning Sa 20.8 i Tengsöda, Saltvik

ÅLR 2023/4641

100 U3

Ärende

Kulturbyrån ska genomföra en arkeologisk undersökning av fast fornlämning Sa 20.8 i Tengsöda, Saltvik. Undersökningens syfte är att möjliggöra rubbande av fast fornlämning Sa 20.8 inom fastigheten 736-431-876-2 i enlighet med landskapsregeringens beslut 151 U3a/ÅLR 2012/1736.

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt att bevilja Kulturbyrån tillstånd för att utföra arkeologisk undersökning av fast fornlämning Sa 20.8 i Tengsöda, Saltvik.

Tillståndet beviljas på följande villkor:

1. Den som beviljats tillstånd ska genomföra undersökningen i enlighet med ansökan, den fastslagna undersökningsplanen och villkoren som ställs i detta beslut.
2. Undersökningens ansvariga ledare är antikvarie Jenni Lucenius.
3. Tillståndet för den arkeologiska fältundersökningen gäller de ytor och den omfattningen som framgår av till undersökningsplanen bifogad till anhållan. Undersökningen kommer att genomföras i flera etapper, år 2024 utgör etapp 2.
4. Den som beviljats undersökningstillstånd ska utreda eventuella tillståndsförfaranden från andra myndigheter och ansvarar även för eventuella avtal med fastighetsägaren. Tidpunkt för arkeologiska undersökningar ska i god tid meddelas till fastighetsägaren.

5. Undersökningen ska planeras och utföras så att den inte orsakar fastighetsägaren eller någon annan sådan skada, som berättigar dessa parter till ersättning från Ålands landskapsregering.
6. Samtliga fynd av forntida karaktär som påträffas i samband med undersökningen ska tillvaratas, katalogiseras och lämnas i projektslutet över till Ålands landskapsregering, Ålands museum, enligt accessionsnummer och anvisningar som Ålands museum tillhandahåller.
7. Om det i undersökningen framkommer oväntade fynd eller avvikande arkeologiska anläggningar med särskilda skydds-, förvarings- eller konserveringsbehov ska den som beviljats undersökningstillstånd omedelbart kontakta landskapsregeringen, som beslutar om fortsatta åtgärder.
8. Eventuella lösa fornföremål som mottagits eller på andra sätt tillvaratagits i samband med undersökningen men som inte kan sättas i samband med den, skall utan dröjsmål tillställas landskapsregeringen, tillsammans med information om dess fyndplats och fyndomständigheter.
9. Efter fältarbetet ska den undersökta ytan fyllas igen och platsen återställas, i samråd med samhälligheten i Tengsöda by.
10. Den som beviljats undersökningstillstånd ska leverera en undersökningsrapport till Ålands landskapsregering. Undertecknad undersökningsrapport med kartbilagor och kompletta fynd-, foto-, ritnings- och andra förteckningar ska vara kulturbyrån tillhanda vid projektets slut. Rapporten arkiveras hos Ålands museum och behandlas enligt offentlighetslag (2021:79) för Åland.

Rapporten ska innehålla följande bilagor: en fotolista där de med rapporten överlämnade digitala fotografierna finns listade, en fyndlista där de i projektet katalogiserade fynden finns listade samt kopior på kartor och ritningar.

Med rapporten skall även GIS-data inlämnas till landskapsregeringen enligt följande: area- fil för undersökningsområdet till sin helhet, samt för de ytor som har undersökts genom markingrepp (grävda ytor), samt de delar av fornlämningar som rubbats om de inte sammanfaller med föregående. Data ska överlämnas som Shape-filer i EUREF FIN TM35FIN/N2000-koordinatsystem. Dessa data ligger till grund för upprätthållande av fornminnesregister och övriga kartbaserade register vid Ålands landskapsregering.

11. Den som beviljats undersökningstillstånd ansvarar för rätt behandling, rensning, katalogisering, förpackning och numrering av fyndmaterialet samt att på överenskommet sätt behandla och genomföra naturvetenskapliga analyser av provmaterialet. Fyndmaterialet och andra tillvaratagna material skall under undersökningens gång förvaras så att utomstående personer okontrollerat inte kan få tillgång till materialet och så att lokalerna inte skadar materialet.

12. Den som beviljats undersökningstillstånd ansvarar för föremålens eventuella konservering.
13. Undersökningen följer Museiverkets kvalitetsanvisningar och principer för god vetenskaplig praxis. Allmänt omfattar landskapsregeringen de riktlinjer för arkeologiska rapporter som följer Museiverkets kvalitetsanvisningar om arkeologisk rapportering (kapitel 6.4), till den del de är ändamålsenliga och applicerbara på åländsk lagstiftning. ([Kvalitetsanvisningar för arkeologiska fältarbeten - Museiverket \(museovirasto.fi\)](#)).

Motivering

Landskapsregeringen har beviljat tillstånd att rubba den del av fast fornlämning Sa 20.8 som ligger inom skiftet för Sandtäkt vid Kriko på fastigheten 736-431-876-2, så att ytan frigörs till att nyttjas som sandtäkt inom samfälligheten. Tillståndet skall i enlighet med 11 § i fornminneslagen föregås av arkeologisk undersökning i syfte att dokumentera och tillvarata den vetenskapliga informationen.

Landskapsregeringen konstaterar att platsen till den planerade undersökningen berör fast fornlämning Sa 20.8 som är fredad från alla ingrepp enligt 1 § i landskapslagen (1965:9) om fornminnen. Enligt 10 § 1 mom. i fornminneslagen har landskapet rätt att undersöka en fast fornlämning.

Undersökningen genomförs som en totalundersökning av boplatsen Sa 20.8 Svinvallen på den aktuella fastigheten. Undersökningen sker i etapper. Undersökningsprojektets etapp 2 består av en arkeologisk utgrävning under maj, juni och augusti 2024 med påföljande avrapportering och fyndbearbetning, som sker i Ribacka, Kastelholm. Projektledare och utgrävningsledare för undersökningen samt efterarbetet är antikvarie Jenni Lucenius.

Landskapsregeringen beviljar med stöd av 10 § i fornminneslagen tillstånd för en arkeologisk undersökning av fast fornlämning Sa 20.8.

Tillämpade lagrum

10 och 21 §§ Landskapslag (1965:9) om fornminnen

Offentlighetslag (2021:79) för Åland

6 § Landskapslagen (1993: 27) om grunderna för avgifter till landskapet